

MASARYKOVA UNIVERZITA

Ze2BP_ORP6

Obecná regionální geografie

jarní semestr 2008/2009

PedF, katedra geografie 1

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Organizace kurzu

- ☒ **Přednášky** – účast dobrovolná, aktuální pojmy a současné aspekty vědní disciplíny

Podmínky ke kolokviu:

- ☒ Samostatná práce
- ☒ Písemný test v rozsahu přednášené látky

PedF, katedra geografie 2

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Obsah a předmět kurzu
Přednášky

1. Regionální geografie – vymezení geografické disciplíny, vztahy k ostatním vědním disciplínám
2. Přístup, metodologie a základní metody regionální geografie
3. Koncept regionu, klasifikace regionů, vnitřní struktura regionů
4. Geografická regionalizace světa
5. Regionalizace České republiky

PedF, katedra geografie 3

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Obsah a předmět kurzu

Přednášky

- Vývoj regionalizace v České republice – přístupy a tendence
- Vztahy regionů v Evropské unii
- Vybrané problémy regionalizace

PedF, katedra geografie 4

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Literatura k studiu

Povinná

- MEČIAR, J. Obecná regionální geografie I. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 140 s. ISBN 80-210-4011-4.
- WOKOUN, R. Základy regionální geografie. Brno: UJEP, 1984. 36 s.
- HAMPL, M., GARDAVSKÝ, V., KÜHNL, K. Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR. Praha: ČSAV, 1987.
- MOSCHELESOVÁ, J. Úvod do regionálního zeměpisu. Praha: SNU, 1951. 21 s.

PedF, katedra geografie 5

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Základy geografické disciplíny

- 3 základní dělení geografie:
 - fyzická geografie (geomorfologie, klimatologie, hydrologie, biogeografie, pedogeografie, krajinná ekologie)
 - humánní (socioekonomická) geografie – geo obyvatelstva a sídel, geografie průmyslu, zemědělství, dopravy (služeb, cestovního ruchu a rekreace)
 - regionální geografie a regionální rozvoj

Někdy se zvlášť vyčleňuje:

- kartografie, geoinformatika, GIS, DPZ

PedF, katedra geografie 6

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Definice RG

- komplexní disciplína zabývající se uspořádáním věcí a vztahů v prostoru. (*Dicken, 2004*)
- zkoumá vzájemné vztahy mezi přírodním prostředím a lidskou společností v konkrétních územích – oblastech neboli regionech. Objektem zkoumání regionální geografie jsou nezaměnitelné celky krajinné sféry vymezené postupem nazývaném regionalizace. (*Bičík a Brinke, 1987*)

PedF, katedra geografie 7

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Definice RG

- zabývá se způsobem, jakým unikátní kombinace environmentálních a humánních faktorů vytvářejí území s charakteristickou krajinou a kulturními atributy. (*Knox a Marston, 2001*)
- zkoumá regionální systémy, tj. vztahy mezi přírodním prostředím a společností v daném regionu. V regionech pak sleduje prostorové uspořádání (strukturu) a vzájemné vazby složek přírodní a sociální sféry. (*Anděl, 1996*)

PedF, katedra geografie 8

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Trocha historie RG

3 základní školy:

- Německá (17. – 20. st.)
- Francouzská (18., 19. st.)
- Americká - 20., 30. léta 20. století

PedF, katedra geografie 9

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Německá škola

- ☒ **Phillipp Clüver** - 1629 - *Úvod do staré i nové geografie*
- ☒ **Johanes Bruno**
- ☒ **Alexander von Humboldt** (1769 – 1859)
- ☒ **Carl Ritter** (1779 – 1859)
- ☒ **Alfréd Hettner** (1859 – 1941)

PedF, katedra geografie 10

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Francouzská škola

- ☒ **Jeana Baptiste Bourguignon d'Anville** (1697 – 1782) – kartograf
- ☒ **Paul Vidal de la Blache** (1845 – 1918) – odklon od determinismu, zavedl pojem **posibilitismus** – *(prostředí ovlivňuje člověka, ale kulturu si vytváří člověk sám ve spolupráci s dalšími lidmi a může s ní změnit své prostředí)*; Dílo - *Géographie universelle (Zeměpis světa roku 1930)*

PedF, katedra geografie 11

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Americká škola

- ☒ **Richard Hartshorne** (1899 – 1992) – zavedl do geografie pojem prostorová diferenciace – územní hierarchie sociálních a fyzikálních prvků.
- Indeterministické pojetí regionu – popírá spojení společnosti a přírody; společnost je na přírodních podmínkách nezávislá.

W. Christaller, A. Lösch, W. Isard

PedF, katedra geografie 12

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Současnost

- ☒ Konec geografie (90. léta 20. st.).
- ☒ Teorie o konci odlehlosti.
- ☒ Orientace na nové směry -> rozvoj nových disciplín (G města, vesnice, obchodu, služeb, jazyků, průmyslu, zemědělství, dopravy apod.).
- ☒ Důležitou roli hraje propojení geografie, sociologie, ekonomie.

PedF, katedra geografie 13

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Postmodernismus

- ☒ Informační revoluce v 80. a především 90. letech 20. st.
- ☒ Geo disciplíny si začaly data sbírat samy
- ☒ Snahy o popis prostorových jevů a skutečností (složky krajiny) tak, aby vytvářely navzájem propojený celek.

PedF, katedra geografie 14

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Zadání práce!

PedF, katedra geografie 15
